

LOOMARIIGI MITMEKESISUS

Nõmme loodusmajas läbiviidav õppeprogramm on mõeldud lasteaiaaalistele ja I kooliastme õpilastele loomariigiga lähemaks tutvumiseks. Vaatluse alla tulevad lihtsamad kodumaised metsaloomad, linnud ja kalad. Lapsed saavad vaadelda topiseid, katsuda nahku, sarvi, kolpasid, temaatilisi nukke jms. Loodusmaja elukate näitel saab uurida erinevaid selgrootuid (teod, putukad) ja teisi külmaverelisi (konnad, roomajad, kalad) ning teada, kuidas looma välimuse järgi võiks aimata tema elukeskkonda looduses. Soojavereliste loomade ruumis kohtutakse väikeimetajate ja lindudega. Programmi tegevustes kasutatakse kõiki meeli (maitsmis-meelele on mõeldud loomade sööt), laste aktiivsus osalemisel sõltub iga lapse valmisolekust. Vastavalt eelnevale kokkuleppele on võimalik osa ajast keskenduda mõnele teile tähtsale teemale (näit Eesti metsa loomad, putukate elu, lemmikloomad ja nende hooldamine vms).

Sihtrühm

Lasteaialapsed, I kooliastme õpilased; eesti keel (vene keel); grupi suurus - üks rühm või üks klass.

Aeg

Programmi kestvus vastavalt laste vanusele 1 kuni 2 tundi; programme viiakse läbi õppeaasta sees (v.a. koolivaheajad) päeva esimeses pooles, kellaaeg kooskõlastatakse tellijaga.

Koht

Tallinna Nõmme Huvikooli loodusmaja Õie tn 14 (väike 2-korruseline heleroheline hoone). Loodusmajas ei liiguta välisriietes ega tänavajalatsites, võib käia sokis (ruumid on soojad) või võtta kaasa oma vahetusjalatsid. Kohale saab ühiskondliku transpordiga: bussid 10, 27, 33 Nõmme keskuse peatus, buss 23 Kõue peatus, bussid 36, 45 Roheline peatus, elektrirong Nõmme peatus. Tellitud transpordi jaoks on maja ees Õie tänaval bussi parkimistasku (märgiga „valdaja loal“).

Eripärad

Võimalikud allergeenid – toataimed, saepuru, hein, loomakarvad jms. Kahjuks ratastooliga majja sissepääsu võimalus puudub (vana maja, kõrgete astmetega välistrepp, kitsas uks).

Õpiväljundid ja seos RÕKiga:

- õpilane eristab kala, roomajat, lindu ja imetajat ning selgrootut, sh putukat
- õpilane suudab kirjeldada loomaliikide välimust, eluviise ja elupaiku, kasutades õpitud loodusteaduslikke mõisteid
- õpilane sõnastab oma meelte toel saadud kogemusi
- õpilane saab aru lemmikloomade vajadustest ja mõistab nende pidamisega seotud vastutust
- õpilane väljendab respekti ja hoolivust kõige elava suhtes
- õpilane mõistab inimtegevuse ja looduskeskkonna seoseid

Loomade mitmekesisus.

Maismaaloomad, välisehitus ja mitmekesisus. Loomade eluavaldused: toitumine ja kasvamine.

Veeloomade erinevus maismaaloomadest.

Koduloomad, lemmikloomad.

Loodusvaatlused: loomade välisehitus. Ühe looma uurimine, ülevaate koostamine.

Heade käitumistavade järgimine, eneseväljendusoskuse arendamine.

Läbivad teemad: keskkond ja jätkusuutlik areng, väärtused ja kõlblus.

Tegevuskava

Soodsa ilma korral alustatakse programmiga loodusmaja õues: millised puud ja rohttaimed seal kasvavad, millised neist ja miks võiks huvi pakkuda loomariigile. Õuepuuris on küülikud, neid vaadeldakse või lastakse nad jooksuaeda liikuma. Sobival aastaajal saab küülikut toita õuelt korjatud taimedega, sealjuures arutledes teemal toiduahel. Kui juhendajal on kaasas koer, tutvustatakse teda lastele ja selgitatakse koera suhtes sobivat käitumist. Kokkuleppel saatvate

õpetajatega on sooja ja kuiva ilma korral võimalik osa programmi mahust läbi viia värskes õhus.

Loodusmajja sisenedes riietatakse lahti. Pärast eakohast loodusmaja lühitutvustust ja turvareeglites kokkuleppimist jagatakse lapsed kahte rühma. Loodusmaja poolt on kaks juhendajat, kumbki juhendaja viib oma teemat läbi kordamööda kummagi rühmaga. Loomadega suhtlemine on sensitiivne teema, seepärast pole programmi tegevuskava ajaliselt väga range. Kindlaks jääb muudugi kokkulepitud lõpetamise kellaeg.

Üks rühm jääb alumisele korrusele tutvuma loodusmajas elavate selgrootute, kalade, kahepaiksete ja roomajatega. Igale elusolendile pühendatakse niipalju aega, kui konkreetsete laste jaoks vaja. Kõiki loodusmaja loomi ükshaaval nagunii uurida ei jõua. Selgrootute puhul on võimalus vaadelda mune ja erinevas vanuses isendeid. Juhendaja võtab loomi terraariumist välja, lapsed saavad lähedalt vaadata, kes soovib, saab ettevaatlikult puudutada. Tuleb võtta aega ja anda võimalust rahulikult keskenduda. Tänuväärset tegelased on teod ja putukad, sest neid on palju, kõik huvilised pääsevad loomadele lähedale ja leiavad sageli isikliku kontakti. Ka roomajad on enamus lastele väga huvipakkuvad, juba ainuüksi kilpkonni on meil 3 liiki, lisaks maod ja sisalikud. Külmavereliste loomade tutvustamisel räägitakse nende elupaikadest looduses ja sellest tulenevalt erivajadustest inimese juures elades.

Teine rühm läheb ülemisele korrusele, kus teemaks Eesti metsade loomad ja veekogude kalad. Juttu näitlikustavad kollektsioon nahkadest, kontidest, sarvedest jms, lisaks erinevast materjalist kalade nukud. Abiks on spetsialistide tehtud suuremõõtmelised fotod. Kõike saavad lapsed vaadata ja oma käes katsuda. Lindudest räägitakse täpsemalt, kui tullakse tagasi alumisele korrusele soojavereliste ruumi, sest seal leidub alati kohalike linnuliikide esindajaid, hetkel vutid ja tuvid. Elavnurgas on valik tavalisemaid lemmikloomi, lisaks mõned eksootilised linnud ja loomad. Räägitakse erinevatest liikidest ja lemmikloomade pidamise reeglitest üldiselt. Loomi ja linde saab puudutada või käes hoida vastavalt hetkeolukorrale, järgides loomade heaolu. Lastele, kellel on allergia või kes mõnda loomaliiki kardavad, leitakse ealiselt sobiv tegevus eraldi ruumis oma õpetaja järelevalve all.

2.-3.klassi õpilased saavad pärast tegevusi rühmades lisaülesande: teha intervjuu kõige rohkem meeldinud loomaga. Õpilastele jagatakse kirjutusalused, paberid ja kirjutusvahendid. Juhendaja seletab lahti ülesande sisu ja kirjutab tahvlile suunavad küsimused loomale: kus elab, mida sööb, kuidas paljuneb. Lõpuks joonistab õpilane intervjuueritavast pildi. Programmi selle osa ajal saavad kõik õpilased loodusmajas vabalt ringi liikuda, istuda, seista või lamada, nagu mugavam tundub loomaga suhtlemiseks. Juhendajad ja õpetajad on lastega koos ja vajadusel vastavad küsimustele, kuid ei tee nende eest tööd ära! See on ka vaba aeg, mil lapsed saavad soovi korral loomi pildistada.

Nooremad lapsed saavad sobivad töövahendid, et endale kõige rohkem meeldima hakanud loomast pilt joonistada. Sobiva ilma korral võivad lapsed kilpkonni või teisi loomi õue jalutama viia. Kilpkonnad liiguvad looduses ootamatult kiiresti, neid tuleb korralikult valvata ja lapsed saavad tunda, mida tähendab kellegi eest vastutamine.

Vastavalt eelnevale kokkuleppele loodusmajaga võib kaasa võtta loomadele sobivat toitu. Lastele meeldib ka endile neid asju kohapeal süüa: porgand, õun, kapsas, kaalikas, erinevad seemned ja pähklid, kuivatatud leib jms

Programmi juhendajad

Programmi viivad läbi Tallinna Nõmme Huvikooli loodusringide õpetajad Lada Mehikas, Evelin Laanest, Evelyn Toom, Eva Luure, Malle Luige ning Luua Metsanduskooli matkajuhi eriala lõpetanud Aleksandra Muratova ja Leelo Rood.

Koostanud: Lada Mehikas

See programm (väikeste variatsioonidega) on kasutuses alates loodusmaja avamisest 2003 aastal